

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІВДЕННО-УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

14-15 грудня, 2022 р.

м. Одеса

***Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених
із міжнародною участю***

Програма та матеріали виступів учасників

***ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ***

знань упродовж життя. Освіта дорослих є соціальним інститутом, що забезпечує постійне збагачення особистісного потенціалу. Успіх освітніх зусиль визначається послідовною політикою та діями всіх тих, хто працює на підвищення добробуту та соціального розвитку країни. Послідовність такої політики забезпечується горизонтальною взаємодією (міністерств освіти, соціального розвитку та сім'ї) та поліпшенням динамічного співробітництва через різні рівні освіти.

Література:

1. OECD (2022), Education at a Glance 2022: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>
2. Деркач Ю. Неформальна освіта як умова неперервного навчання молоді. Вісник Львівського університету. Серія «Педагогічна». Львів, 2008. Вип. 23. С. 17–22.
3. Махиня Н. В. Особливості освіти дорослих у країнах Європейського Союзу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Modern problems of education and science», (м. Будапешт, 26-27 січня 2013). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://scaspee.com/6/post/2013/1/3.html>
4. Непрерывное образование как принцип функционирования современных образовательных систем: первый опыт становления и развития в Украине : монографія / под общ. ред. В.И. Астаховой. Харьков : НУА, 2011. 214 с.

*Васильєва Лариса,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність 033 – Філософія
Науковий керівник: **Борінштейн Євген,**
д.ф.н., професор, завідувач кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

ПАТРІОТИЗМ - ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СВІДОМОЇ НАЦІЇ

Розв'язання фактичної війни проти України різко загострило потребу в піднесенні патріотизму задля подальшої національної консолідації народу перед реальними мілітаристськими загрозами з боку Росії.

Патріотизм походить від (грец. πατριότης — співвітчизник, грец. πατρίς та лат. patria — батьківщина). Відповідно, патріотизм можна визначити як любов до своєї країни, ототожнення з нею, особливу турботу про її добробут і добробут співвітчизників.

Це визначення дає лише умовне уявлення про дане явище. Більш повний опис патріотизму виходить за рамки цієї статті. Велику роль відіграє насамперед віра патріота в переваги своєї країни, необхідність належати до групи та бути частиною всеохоплюючого нарративу, мати звязки з минулим і майбутнім, які виходять за вузькі рамки життя людини та її повсякденні проблеми, варто відзначити також соціальні та політичні умови, які впливають на ріст та занепад патріотизму, його політичний та культурний вплив.

У той час коли філософи-моралісти осмислюють роль патріотизму як інструменту вирішення проблеми узгодження універсальних моральних міркувань із певними прихильностями та вірністю, політичних теоретиків насамперед цікавить патріотизм як етос добре впорядкованого державного устрою та протиотрута націоналізму. З моменту виникнення національної держави набула поширення думка, що певна форма націоналізму є необхідною як дополітична основа єдності держави, яка сприяє солідарності між громадянами та підсилює мотивацію брати участь у суспільному житті, йти на жертви заради загального блага.

Патріотизм на даний час є нагальною потребою і держави, якій необхідно, щоб усі діти стали національно свідомими громадянами – патріотами, здатними забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі, і особистостями, яка своєю діяльністю любов'ю до Батьківщини прагне досягти взаємності з метою створення умов для вільного саморозвитку і збереження індивідуальності; і суспільства, яке зацікавлене в тому, щоб саморозвиток особистості, становлення її патріотичної самосвідомості здійснювався на моральній основі. Актуальність патріотичного виховання зумовлюється водночас процесом становлення України як єдиної політичної нації. В умовах поліетнічної держави, воно покликане сприяти цілісності, соборності України, що є серцевиною української національної ідеї. При цьому важливо, щоб об'єднання різних етносів і регіонів України задля національного відродження, розбудови й вдосконалення суверенної правової держави і громадянського суспільства здійснювалось саме на базі демократичних цінностей, які в свою чергу мають лежати в основі патріотичного виховання.

“Якщо справа нашої країни — справа Господня, — говорив християнський мислитель К. С. Льюїс, — то країну потрібно захищати, а ворогів знищувати”. Ще Котляревський закликав: “Де общее добро в упадку, забудь отца, забудь і матку. Иди Вітчизну визволять!”. Патріотизм у цьому випадку надихає на подвиг. Висока поезія і великі діяння породжені саме таким відчуттям.

На сьогоднішній день в українській державі, країні з багатовіковою історією, відбувається процес становлення і зміцнення українського народу як політичної нації. Саме тепер, остаточно позбувшись пропагандистського впливу «руського мира» на сферу освітнього життя, стало реально можливим розбудувати Україну, виходячи з її національних інтересів, відтворюючи,

примножуючи, і оберігаючи особливості способу життя, традиції, звичаї народу, його менталітет та національний характер.

Освіта відіграє визначальну роль у процесі розвитку українського суспільства, закладає підвалини для розбудови перспективного культурного майбутнього нашої держави.

Одним із головних завдань освіти є формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави, готовності її захистити. З огляду на позначене головне завдання сьогодні кожним вищим навчальним закладом у навчально-виховному процесі мають вирішуватися конкретні завдання: підготовка особистості, яка орієнтується в сучасній історичній, економічній, культурній ситуації, здібної до самореалізації, самовизначення; залучення до національно-культурних традицій, збагачених загальнолюдськими цінностями світової культури; забезпечення високого рівня професійної компетенції; стимулювання постійного пошуку, безперервного самовдосконалення, самоосвіти; формування потреб і вмінь підтримувати своє фізичне та психологічне здоров'я, професійну працездатність в умовах конкуренції [2; 5].

Проблема патріотичного виховання студентської молоді, з огляду на процес державотворення в незалежній Україні, сьогодні набула особливої актуальності. В період повномасштабної Російської агресії, Україна як ніколи потребує захисту свідомого, відданого народу Батьківщини, тому питання поглиблення патріотичного виховання потребує детального розгляду теоретичних засад патріотичного виховання студентів у вищих навчальних закладах.

В Україні патріотизм живиться прогресивними патріотичними традиціями українства, а також кращими зразками патріотичних традицій інших країн і народів, світового демократичного руху, збагачуючи їх історичними здобутками своєї вітчизни. Українські національні пріоритети у сфері національного виховання полягають у спрямуванні науки на вітчизняне виробництво, впровадження як власних, так і зарубіжних технологій в усі галузі виробничої й економічної діяльності, на поліпшення підготовки національних висококваліфікованих і конкурентоспроможних кадрів, випереджаючий характер теоретичних та прикладних досліджень.

Прийнято виділяти такі домінантні якості особистості-патріота:

- сформованість духовно-етичних якостей особистості (свідомої любові до Батьківщини, поваги до рідної мови, культури, звичаїв, традицій);
- сформованість історико-пізнавальних якостей особистості (знання своїх коренів та історії «малої Батьківщини», України, інших країн; прагнення до вироблення власної патріотичної позиції; знання законів України);
- сформованість професійно-діяльнісних якостей особистості (ставлення до праці як до служіння Батьківщині; розуміння національних інтересів України);

- сформованість психологічних якостей особистості (здатності і готовності до фізичних і психологічних випробувань зради Батьківщини);
- сформованість здатності до саморефлексії (здатності до самоаналізу власних вчинків з точки зору інтересів Батьківщини);
- сформованість громадянсько-діяльнісних якостей особистості (потреби в конкретних повсякденних справах на користь Батьківщини).

Сьогодні одною з головних задач освітнього процесу є утвердження у свідомості громадян України, насамперед, молодого покоління, ідей патріотизму, гордості за свою суверенність державу, готовність стати на захист істинної демократії, інтересів свого народу [3].

За наявності такої кількості варіацій інтерпретації патріотизму, науковці виділили конкретні підходи для цього. Так, Шаронов А. пропонує таку їх градацію:

– ідеологічний підхід. Патріотизм розгляда-ється як готовність служити інтересам держави, виникає під впливом конкретних суспільних та економічних умов, тому й залежить від зміни цих умов;

– діяльнісний підхід. Патріотизм розуміється як мотив суспільної діяльності, його головний критерій;

– етатичний підхід. Патріотизм розуміється як державний патріотизм, головною метою якого є благо та розвиток держави [4].

патріотичне виховання, за К. Ушинським, базується передусім на національному підґрунті.

Охопивши всю гуманітарну та духовно-культурну сферу (освіта; наука; культура та мистецтво; профорієнтація на військові спеціальності; історія, вшанування пам'ятних дат та історичних постатей; краєзнавство; туризм; охорона довкілля; фізкультура, спорт, популяризація здорового способу життя; цивільна оборона; оборона України), ця програма звертає свою увагу саме на «молодих громадян, які визначають свої життєві перспективи та потребують насамперед світоглядної опори, що не суперечить їхньому практичному досвіду, але розкриває нові можливості, а також діти з огляду на актуальність для них прикладів для наслідування, способів поведінки, що дають їм визнання в колективі однолітків і серед дорослих» [5].

«Незважаючи на схожість педагогічних форм усіх європейських народів, у кожного з них своя особлива національна система виховання, своя особлива мета, і свої особливі засоби досягнення цієї мети». Найважливішим інструментом патріотичного виховання, таким чином, виступає рідна мова, яку вчений називав «найбільшим народним наставником», «великим народним педагогом». «у мові, – писав він, – одухотворяється весь народ і вся його Батьківщина. Мова – найважливіший, найбагатший і найміцніший зв'язок, що віджили, живущі і майбутнє покоління народу в одне велике, історично живе ціле» [6].

На думку автора найбільш вагомими важелями піднесення патріотичного духу молоді є дослідження історичного минулого українського народу.

Патріотичне виховання своїм світоглядним орієнтиром обирає українську загальнодержавну ідеологію, що втілює в собі поняття патріотизму, державотворення, державозахисту, громадянськості, прагнення до єдності і злагоди тощо.

Шлях до успіху в сучасному українському патріотичному вихованні пролягає, перш за все через основні національні цінності: українську ідею, державну незалежність України, самопожертву в боротьбі за свободу нації, патріотизм та готовність до захисту Батьківщини. Правильно організоване патріотичне виховання формує повноцінну, цілісну особистість, індивідуальність, яка цінує свою національну і особисту гідність, совість і честь. Так формується національний характер. Для формування у студентів патріотичних почуттів необхідно передусім виробляти їх світогляд, знання, отримані з середньої та вищої школи, коригувати уявлення про суспільні явища і події.

Література:

1. Stanford Encyclopedia of Philosophy «Patriotism» <https://plato.stanford.edu/entries/patriotism/>
2. Абрамчук О.В. Стан патріотичного виховання студентів вищих технічних закладів освіти // наукові записки тернопільського держ. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. вип. 11. – Тернопіль, 2002. – с. 36-40.
3. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Педагогічна газета. – 2000. – № 6(72), червень. – 6 с.
4. Шаронов А.А. Анализ взглядов на понятия «патриотизм» и «активность». Мир Науки. 2016. URL: <https://mir-nauki.com/PDF/12PDMN416.pdf>
5. Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні.
6. Слободяник Н.В. Патріотизм у становленні та розвитку особистості юнака: експериментальне дослідження. Актуальні проблеми психології. 2015. Т. 7. Вип. 39. С. 359–368.

Воробйова Лілія,
*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ОПП Дошкільна освіта. Логопедія,
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник: Солонська Альона,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи
МДПУ імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, Україна*

**РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РИТМІКИ**